PLANTENWERKGROEP

--- NMC-Schijndel --- Natuurgroep Gestel ---

Plant van de maand novemober 2026

Glad vingergras

Algemeen

Wetensch. naam	Digitaria ischaemum (Schreb.) Mühlenb.***.
Uitspraak	Digitária ischáemum
Familie	Poaceae/Grassenfamilie
Geslacht	Digitaria/Vingergras
Soort	Glad vingergras
Plantvorm	Kruid. Therofyt****
Groeiwijze	Pollen
Leefvorm	Eénjarig
Hoogte	5 tot 50 cm.
Wortel	Bijwortels
Stengel	Liggend/opgaand
Bladstand	Twee rijen
Bladvorm	Lijnvormig
Bladkleur	Groen
Bladrand	Gaaf
Plant	Eénhuizig
Bloeiperiode	Juli – herfst
Bloeiwijze	Aren(handvormig)
Bloemtype	Tweeslachtig
Bloemkleur	Paars
Bloemvorm	Grasbloem
Kelkbladen	2 kelkkafjes
Kroonbladen	2 kroonkafjes
Meeldraden	3
Stijlen	1
Stempels	2
Vruchtbeginsel	Bovenstandig
Vrucht	Graanvrucht
Groeiplaats	Tussen plaveisel e.d.

Foto 1. Glad vingergras

Foto 2. Wortelstelsel

Inleiding

Dit jaar kijk ik terug op de plant die ik 10 jaar geleden beschreef, dat was de **Duinroos**. In die inleiding lezen we*: "Loop je de seizoenen rond……. ."* En dat lopen doen we bewust of onbewust eigenlijk altijd.

Dit seizoen zie ik het **Glad vingergras** overal -zeker in onze tuin- om ons heen. Toch eens nader bekijken naar dit soms heel hinderlijk kruid.

Naamgeving

Digitaria. De Latijnse woorden *digitus* en *digitaria* zijn voor ons *vinger* en *vingerachtig.* Je hoeft enkel op de bloeiwijze te letten en je vergeet de naam nooit meer.

Ischaemum. Mühlenberg*** heeft de plant deze naam gegeven. Wellicht moet je in *ischaemon* een eigenschap van de plant zien nl. *bloedstelpende* plant.

Glad vingergras. *Vingergras* is hierboven al verklaard.
Glad is te zien als tegenhanger van het *harig* vingergras.

In het Fries, Frans, Duits en Engels noemt men de plant achtereenvolgens: Glêd fingergers, Digitaire filiforme, Faden-Fingerhirse en Smooth Finger-grass.

Plaatsing

Heukels** plaatst de plant in de Grassenfamilie, in het geslacht Vingergras en de soort Glad vingergras. In dit geslacht wordt verder alleen nog Harig vingergras genoemd.

Beschrijving

Levensvorm. Glad vingergras is een éénjarig kruid en valt bij de indeling van Raunkiaer onder de Therofyten****. De plant wordt tussen de 5 en 50 cm. hoog.

Wortels. Het wortelstelsel bestaat uit bijwortels(foto 2). Het gras is redelijk gemakkelijk uit te trekken, ook als het strak tussen de tegels/stenen groeit. Het is de moeite waard even langer bij zo'n wortelstelsel stil te staan: Uit een zaadje groeit om te beginnen de *kiemwortel* die omgeven is door een *omhulsel*. Er vormen zich **wel** *bijwortels*, maar **geen** *hoofdwortel* met zich steeds vertakkende *zijwortels*.

Foto 3. Stengel

Foto 4. Bladschede

Foto 5* Dwarsdoorsnede stengel

Stengels. De vertakte stengels zijn liggend of opgaand naar boven buigend (foto 3). Ze zijn glad en worden tussen de knopen voor een belangrijk deel door de bladschede omhuld (foto 4). De stengel is hol, dat zie je op foto 5* met ook de omhullende bladschede.

Foto 6. Blad

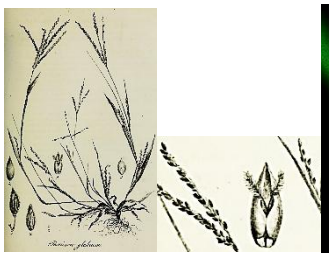
Foto 7. Blad↔stengel

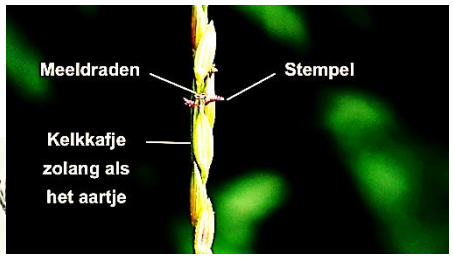

Foto 8* Tongetje

Bladeren. Het kan niet missen dat je direct aan een gras denkt als je de plant tegenkomt en de bladeren bekijkt. De vorm is lijnvormig, de kleur groen. Ze zijn kaal en de nervatuur loopt parallel (foto's 6 en 7). Er is een vliezig tongetje van 1 tot 2mm. met enkele lange haren (foto 8*). Aanvankelijk zijn de bladeren opgerold.

Bloemen. De bloeiwijze(afb.9) is een 'handvol' aren. Rijpe aartjes zijn 2 tot 2½ millimeter lang, elliptisch en stomp van vorm. Er staan er een paar bij elkaar. De afbeeldingen 10 en 11 van *Flora van Nederland – Wilde planten en hun omgeving online* geven duidelijke informatie over de grasbloem van het Glad vingerkruid.

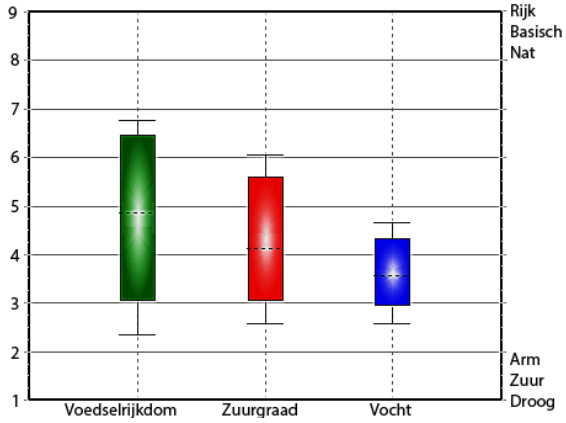
Afb. 9. Bloeiwijze en bloem **Afb. 10*** **Afb. 11***

Vruchten. Het bovenstandig vruchtbeginsel ontwikkelt zich -na windbestuiving- tot een graanvrucht. Gras is een éénzaadlobbige plant, d.w.z. dat uit het zaad als eerste één kiemblaadje groeit.

Groeiplaats

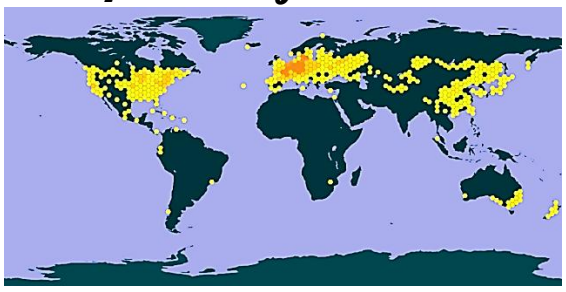
Bekijken we de groeiomstandigheden (zie ook afb.12*), dan zien we dat:
- het substraat matig voedselrijk tot voedselrijk is.
- de zuurgraad tussen 3 en 5½ ligt.
- de plant zeker een droge omgeving kan verdragen.

De groeiplaats zal zonnig zijn. Je komt deze Plant van de Maand tegen zowel op een (verstoorde) omgeving als tussen tegels en in (moes)tuinen.

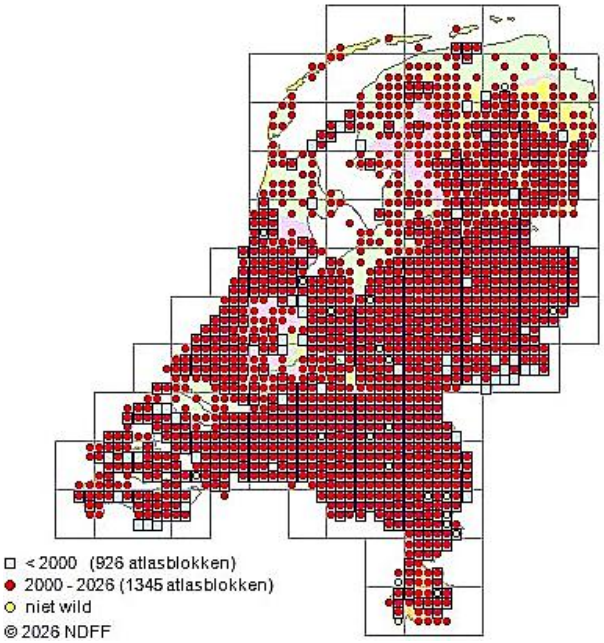

Afb. 12* Ecologische parameters

Verspreiding

Kaartje 13(boven) laat zien waar Glad vingergras wereldwijd groeit. Zoemen we in op Nederland, dan geeft kaartje 14(rechts) van Floron aan waar de plant in Nederland voorkomt. Glad vingergras wordt als *algemeen* aangeduid. Het is een *archeofyt*, dat wil zeggen dat het een plant is die zich hier voor 1500 na Chr. gevestigd heeft.

Gebruik.

Van directe toepassingen is geen sprake, hoewel het aardig is uit Flora Batava te lezen dat er wel over huishoudelijk gebruik gesproken wordt, al is dat dan Digitaria sanguinalis(Harig vingergras).

Huishoudelijk gebruik. De *Digitaria sanguinalis*, waarvoor onze plant plagt gehouden te worden en waarmede zij zeker veel overeenkomt, werd oudtijds in *Duitschland* om het voedzame en meelrijke zaad geteeld; doch heeft aldaar naderhand voor de *Festuca* (*Glyceria*) *fluitans* plaats moeten maken. De *Dig. glabra*, zoo veel kleiner zijnde, zal dan althans hiertoe nog minder in aanmerking kunnen komen. Het zaad wordt gezocht door de vogels. (*Bath Soc.*). De plant is door haren kruipenden wortel en platliggenden halm bijzonder geschikt, om de verstuiving op Zand- en Duingronden tegen te gaan (schreber. s. j. v. geuns).

Tot slot

Laat we deze plant nu al jaren steeds meer tegenkomen. Dat komt mede omdat het zaad, te klein voor ongeoefende ogen, zo'n jaar of vijf kiembaar blijft. Als we straks in 2027 de plant 'ineens' weer in onze directe omgeving zien, denken we 'zeker' terug aan november 2026.

Tekst : Gerard te Dorsthorst.

Afb. foto's: GtD(1,2,3,4,6,7); Flora van Nederland-Wilde planten en hun omgeving on line(5,8,10,11,12); Flora batava(9); GBIF (Global Biodiversity Information Facility)(13); Floron(14);

1.	Glad vingergras	Schijndel	19 sept.2026
2.	Wortelstelsel	Schijndel	19 sept.2026
3.	Stengel	Schijndel	19 sept.2026
4.	Bladschede	Schijndel	19 sept.2026
5*.	Dwarsdoorsnede stengel	Flora van Nederland-Wilde planten en hun omgeving online	
6.	Blad	Schijndel	19 sept.2026
7.	Blad↔stengel	Schijndel	19 sept.2026
8*.	Tongetje	Flora van Nederland-Wilde planten en hun omgeving online	
9.	Bloeiwijze/bloem	Flora Batava, dl.7,Jan Kops en Herman Christiaan van Hall (1836)	
10*.	Grasbloem	Flora van Nederland-Wilde planten en hun omgeving online	
11*.	Grasbloem	Flora van Nederland-Wilde planten en hun omgeving online	
12*.	Ecologische parameters	Flora van Nederland-Wilde planten en hun omgeving online	
13.	Verspreiding wereldwijd	GBIF	
14.	Verspreiding Nederland	FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten	

---

* https://www.floravannederland.nl/planten/glad_vingergras

** Heukels' FLORA van Nederland. 24e druk. 2020.

*** Johann Christian Daniel von Schreber, 1739-1810.
Medicus en natuuronderzoeker.
Gotthilf Heinrich Ernst Mühlenberg, 1753-1815.
Schreef: *Catalogus Plantarum Americae Septentrionalis.*

**** Therofyt: Plant zonder winterknoppen. Eénjarig.

opm. 1. De Plant van de Maand is te vinden op:
https://www.nmcschijndel.nl en op: https://www.natuurgroepgestel.nl
2. mail: gerardtedorsthorst@home.nl

